

UDK 929 Buća, Frano
929 Vračen, Gabrijel
929 Paskvali, Nikola
94(497.16 Boka kotorska) „17.“
Primljeno: 4. 6. 2011.
Prihvaćeno: 24. 10. 2011.
Izvorni znanstveni rad

Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali – zapovjednici mletačkih prekomorskih vojnih postrojbi (prva polovica XVIII. stoljeća)

Lovorka Čoralić
Hrvatski institut za povijest
Opatička 10
10000 Zagreb
Republika Hrvatska
E-adresa: lovorka@isp.hr

Maja Katušić
Hrvatski institut za povijest
Opatička 10
10000 Zagreb
Republika Hrvatska
E-adresa: mkatusic@isp.hr

U Državnome arhivu u Mlecima (Archivio di Stato di Venezia) pohranjen je fond pod nazivom *Inquisitori sopra lamministrazione dei pubblici ruoli*, koji sadrži brojne podatke o postrojbama, časnicima i vojnicima zavičajem s istočne jadranske obale u XVIII. stoljeću. Temeljem navedenoga gradiva, kao i uvidom u izvore pohranjene u Državnome arhivu u Zadru (fond: *Spisi generalnih providura*) u ovome je istraživanju znanstveno zanimanje fokusirano na čete trojice kotorskih plemića i mletačkih časnika – Frana Buće, Gabrijela Vračena i Nikole Paskvalija – djelatne u sklopu drugih pukovnija u prvim desetljećima XVIII. stoljeća. Analiziraju se popisi časnika i vojnika koji se odnose na navedene čete te se u prilogu objavljuju njihovi prijepisi.

Ključne riječi: Boka kotorska, Mletačka Republika, Frano Buća, Gabrijel Vračen, Nikola Paskvali, *Fanti Oltramaringi*, *Croati a cavallo*, vojna povijest, XVIII. stoljeće

Uvod: Oltramarini, Cappelletti, Croati a cavallo – mletačke prekomorske postrojbe

U sklopu proučavanja vojne prošlosti širega područja istočnoga Jadrana, u vrijeme kada su se ti krajevi nalazili u sastavu Mletačke Republike, znatan udio u mletačkoj vojsci imale su upravo postrojbe i zapovjednici zavičajem sa širega područja istočnojadranske obale kao i iz mletačkih stečevina u Grčkoj i Albaniji. Već od XVI. stoljeća (osobito od razdoblja Ciparskoga rata 1570. – 1573. godine) u mletačkim se izvorima kao elitne konjaničke i pješачke jedinice bilježe postrojbe *Oltra(e)marina*, podrijetlom s mletačkih posjeda od Istre do Albanije. Drži se da su njihova prva novačenja zabilježena već početkom XVI. stoljeća i isprva su se odnosila na mornaričko pješastvo, a od Kandijskoga rata (1645. – 1669.) i na kopnenu vojsku, interventno i porezno redarstvo te tvrđavne posade (*Fanti Oltramarini*). Cijenjeni kao vrsni arkebuziri („jer i oru s arkebuzom uza se”), ti su vojnici u mletačkim vojnim postrojbama – posebice onima koje su služile kao pratnja gradskim vlastima i održavanju reda – bili naoružani karabinima pa otuda i naziv *Carabinieri* za taj rod oltramarina.¹

U mletačkim izvorima od XVI. stoljeća učestalo se kao elitna postrojba spominju (kao jedna od skupina unutar prekomorskih postrojbi) i *Soldati Albanesi*, konjaničke (laka konjica) i pješачke jedinice koje su ponajprije novačene s područja koja su se nalazila u sastavu mletačke pokrajine *Albania Veneta*. U izvorima ih nalazimo i pod nazivom *Cavalleria Albanese* i *Cappelletti*. Obuhvaćali su vojnike podrijetlom iz Boke, budvansko-barskoga i ulcinjskoga priobalja te (u najvećem broju) iz mletačkih stečevina u današnjoj Albaniji (iz Skadra, Drača, Lješa i drugih gradova). Kao i druge postrojbe oltramarina i *Soldati Albanesi* učestali se u vrelima bilježe od dvadesetih godina XVI. stoljeća, a stacionirani su uz dalmatinske gradove i duž mletačkih posjeda u grčkim vodama i na mletačkoj terrafermi.² Kada je riječ o dalmatinskoj bojišnici, posebno je bilo zapaženo njihovo sudjelovanje u Kandijskome ratu kada su te vojne snage borbenu djelovale na širokome potezu od Zadra do Splita, u dalmatinskome zaleđu i u Lici. Njihovi vojni zapovjednici, zavičajem također s mletačkoga područja od Boke do Lješa i Drivasta, zapažene su (iako još ni približno dovoljno proučene) osobe koje su – svojim dugogodišnjim djelovanjem i vojnim prinosima – ujedno i prevažan dio mletačke, dalmatinske i bokeljske vojne povijesti ranoga novog vijeka.³

¹ Francesco Paolo Favalaro, *L'esercito veneziano del '700: ricerche e schizzi*. Venezia: Filippi, 1995., 57-58; Miroslav Bertoša, *Izazovi povijesnog zanata: lokalna povijest i sveopći modeli*. Zagreb: Antibarbarus, 2002., 41-42.

² Arduino Berlam, „Le milizie dalmatiche della Serenissima”, *Rivista dalmatica*, 16 (1935), 1: 54; Ennio Concina, *Le trionfanti e invittissime armate Venete*. Venezia: Filippi, 1972., 79; Favalaro, *L'esercito veneziano del '700*, 89.

³ O vojnicima albanskoga podrijetla, posebice o onima djelatnima u Zadru usporedi: Lovorka Čoralić, „Zadarski kapetan XVII. stoljeća – Ulcinjanin Dominik Katić”, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu*, 22 (2004): 213-233; Ista, „Albanska obitelj

Iznimno važne postrojbe djelatne pod stijegom Serenissime činile su i takozvane *Barche armate contro Uscochi* (nazivane i *Barche armate Croate*). Ponajprije su djelovale u vodama sjevernoga Jadrana (obično stacionirane u Kopru) sa zadaćom nadziranja i zaštite od uskočkih i drugih gusarskih napada, a njihovu su flotu činile lako pokretne i brze lađe.⁴ Katkada su, osobito u ratnim i kriznim vremenima, djelovale i na širem području istočne jadranske obale (sve do Budve). Posadu tih naoružanih mornaričkih jedinica činili su Hrvati, Albanci i Crnogorci zavičajem sa širega područja mletačkih prekojadranskih posjeda. Uz učešće u „protuoskočkim barkama” pomorci i vojnici s istočne jadranske obale služili su i na brodovima koji su, pod mletačkim stijegom, djelovali neposredno uz tunisku obalu uspješno se suprotstavljajući berberskim gusarima. U izvorima se bilježe kao „sredozemna skupina” (*Squadra in Mediterraneo*).

Croati a cavallo – *Cavalleria Croati* elitna su mletačka postrojba lake konjice. Njihov se osnutak može dovesti u usku vezu s osmanskim nadiranjima (od XV. stoljeća) i padom zadarsko-biogradskoga zaleđa pod osmansku vlast tijekom XVI. stoljeća te prelaskom tamošnjih plemića na mletački teritorij. Mnogi od njih poput, primjerice, moćnih knezova Posedarskih, sa sobom dovode i članove svojih dotadašnjih vojnih družina te ustrojavaju elitne vojne jedinice koje pod mletačkim stijegom nastavljaju protuosmansku borbu. Zadar – kao glavno mletačko vojno uporište u Dalmaciji, ali i grad uz koji je i vezano osnivanje tih postrojbi – bit će (u svim stoljećima) središte njihova djelovanja, novačenja i obuke. Hrvatsko konjaništvo posebno će biti djelatno tijekom XVII. stoljeća odnosno u doba Kandijskoga i Morejskoga rata (1684. – 1699.) kada te postrojbe, predvođene domaćim zapovjednicima, ratuju na širem potezu dalmatinske bojišnice, a svojom vojnom učinkovitošću pridonose mletačkim osvajanjima i istiskivanju Osmanlija iz neposrednoga zaleđa dalmatinskih gradova. Kao elitne borbene jedinice ovi će konjanici djelovati i duž cijele mletačke terraferme. Pripadnici lake hrvatske konjice isprva su, kako je kazano, pripadali iseljenu stanovništvu zavičajem sa širega zadarskog područja. S vremenom će u te postrojbe pristupati i brojni drugi

---

Ginni u povijesti Dalmacije i Istre (XVI. i XVII. st.) – prilog poznavanju komunikacija duž istočnojadranske obale”, *Povijesni prilozi*, 26 (2007), 33: 271-287; Ista, „Albanska obitelj Kruta i njezini zaslužni pojedinci – prilog poznavanju istočnojadranskih komunikacija u ranom novovjekovlju”, *Historijski zbornik*, 2 (2009): 371-390; Ista, „Benemerita nazione’: albanski vojnici i časnici u Zadru (XVI.-XVIII. st.)”, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu*, 27 (2009): 121-164.

⁴ Prema istraživanjima Miroslava Bertoše, najboljega poznavatelja ove problematike, „naoružane lađe” spominju se u mletačkim izvorima kao borbene posade od Kopra do Marana, od mletačkoga Lida do Sacca di Goro, utvrde pokraj rukavca Donzelle u delti rijeke Pad (Bertoša, *Izazovi povijesnog zanata*, 41.). Brojne podatke vidi u Bertošinoj sintezi *Mletačka Istra u XVI i XVII stoljeću*, sv. 1-2, Pula: Istarska naklada, 1986. te u zbirci građe koju je priredio isti autor (*Pisma i poruke istarskih rektora*, sv. 1, od 1607. do 1616., Zagreb: JAZU, Monumenta spectantia historiis Slavorum Meridionalium, sv. 52, 1979.). Usporedi i: Gligor Stanojević, *Senjski uskoci*. Beograd: Vojnoizdavački zavod, 1973., 60-65; John R. Hale, *L'organizzazione militare di Venezia nel '500*. Roma: Jouvence, 1990., 317; Concina, *Le trionfanti e invittissime armate Venete*, 34.

Dalmatinci, Istrani, Bokelji, ali i vojnici iz Hercegovine, Crne Gore, Albanije te čak i vojnici podrijetlom iz Italije i zemalja središnje Europe.⁵

Prethodno nabrojene vojne postrojbe bile su u formacijskome smislu ustrojene u pukovnije (regimente) kojima je zapovijedao pukovnik (*colonnello*). Svaka se pukovnija sastojala od nekoliko (najčešće šest do osam) četa (*compagnia*) na čelu kojih su bili časnici u rangu natporučnika, kapetana ili bojnika. Ovisno o okolnostima čete su brojile od četrdeset do pedeset časnika, dočasnika i vojnika.⁶

***

Gradivo o oltramarskim postrojbama pohranjeno je u središnjoj mletačkoj državnoj pismohrani (Archivio di Stato di Venezia, dalje: ASV) u sklopu fonda nazvanoga *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli* (dalje: Inquisitori ... pubblici ruoli). Sadrži više od tisuću svežnjeva (busta) u kojima se poglavito nalazi građa o mletačkim vojnim postrojbama u XVIII. stoljeću iako su ovdje manjim dijelom uključeni i dokumenti koji se odnose i na starije razdoblje mletačke vojne povijesti (od 1604. godine).⁷ Proučavajući obilje malo poznate i proučavane građe iz središnje mletačke državne pismohrane, koja se odnosi na raznorodne mletačke prekomorske postrojbe, opaža se znatan udio (i kao vojnika i kao časnika) osoba zavičajem s područja Boke kotorske, ali i budvansko-barskoga priobalja te iz unutrašnjosti Crne Gore. Takav su primjer, navedimo samo visoke časnike koji su proteklih godina bili predmet našega znanstvenog zanimanja, Peraštanin Tripun Štukanović (umro 1769. godine), Crnogorac Rade Maina/Krapović (umro 1792. godine) i Budvanin Marko Antun Bubić (1735. – 1802.).⁸

⁵ Concina, *Le trionfanti e invittissime armate Venete*, 29-41; Favaloro, *L'esercito veneziano del '700*, 100-103; Usporedi i: Čoralić – Nedjeljka Balić Nižić, „Iz hrvatske vojne povijesti – *Croati a cavallo* i *Soldati Albanesi*, njihova bratovština i gradivo o njezinu djelovanju od 1675. godine do sredine XVIII. stoljeća”, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu*, 24 (2006): 71-130.

⁶ Concina, *Le trionfanti e invittissime armate Venete*, 34-35.

⁷ Dio toga arhivskog materijala sadrži opće dukale, terminacije i patente koje je mletačka središnjica donosila u svezi reguliranja statusa i ustroja svojih vojnih snaga. Ovdje su, nadalje, sadržani i spisi predstavnika mletačke vlasti u nekim dijelovima Dalmacije i Albanije, ponajprije oni upućeni navedenoj magistraturi, a zatim i različiti spisi (proces, izvješća o reformama vojske i slično). Kada je riječ o konkretnim postrojbama, za istraživače mletačke vojne povjesnice (ponajprije u XVIII. stoljeću) od iznimne su važnosti popisi unovačenih časnika i vojnika raspoređenih u talijanske postrojbe (*reggimenti e compagnie italiane*, 1668. – 1797.), oltramarske postrojbe (*reggimenti e compagnie oltramarsini*, 1604. – 1797.), hrvatske konjaničke postrojbe (*cavalleria croati*, 1700. – 1797.), postrojbe konjaničke garde (*cavalleria corazzieri*, 1715. – 1797.), mješovite postrojbe (*compagnie sciolte*, 1741. – 1795.), postrojbe lake konjice (*cavalleria dragoni*, 1702. – 1797.) te topničke postrojbe (*artiglieria*, 1652. – 1797.).

⁸ Čoralić – Maja Katušić, „Peraštanin Tripun Štukanović – pukovnik mletačkih oltramarsina (druga polovica 18. st.)”, prihvaćeno za objavljivanje u časopisu *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* za 2012. godinu; Iste, „Crnogorac Rade Maina – mletački general u Zadru (druga polovica XVIII. st.)”, *Povijesni prilozi*, 29 (2010), 39: 125-152; Iste, „Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.)”, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu*, 28 (2010): 139-172.

U ovome prilogu težište je usmjereno na zapovjednike i časnike mletačkih prekomorskih pukovnija – trojicu kotorskih plemića (Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali) – odvjetaکا obitelji koje su stoljećima imale prevažnu ulogu u svekolikim sastavnicama bokeljske, ali i šire istočnojadranske povijesti. Njihovo se vojno djelovanje bilježi, prema izvorima koje ovdje koristimo, u prvoj polovici XVIII. stoljeća, razdoblju koje je – s izuzetkom takozvanoga Drugoga morejskog ili Maloga rata (1714. – 1718.) – širemu području istočnoga Jadrana donijelo toliko željeni mir i mogućnost za demografski i gospodarski oporavak. Mletačke postrojbe tada su uglavnom stacionirane u većim gradskim središtima ili tvrđavama od Veneta do Kotora i Budve, a njihovo konkretno vojno djelovanje gotovo u potpunosti izostaje. Ipak, prijelaz iz aktivnoga ratnog u mirnodopsko stanje (a to je vrijeme djelovanja Frana Buće) kao i reforme koje su rezultirale preustrojem i smanjenjem vojnih snaga nisu nužno značile i prestanak potencijalne ratne opasnosti. Stoga i u XVIII. stoljeću – posljednjemu vijeku opstanka Kraljice mora – vojne posade i njihovi zapovjednici i dalje se učestalo novače duž istočnoga Jadrana, stoljećima glavne baze za popunjavanje mletačkoga vojnog ljudstva. Takav su primjer i popisi časnika i vojnika koji se obrađuju u ovome radu te koji dodatno osvjetljavaju neke manje poznate sastavnice iz prošlosti bokeljsko-mletačkih odnosa. Uz spomenuto arhivsko gradivo iz Državnoga arhiva u Mlecima ovdje su korišteni i dokumenti iz Državnoga arhiva u Zadru (Spisi generalnih providura) kao i podaci iz matičnih knjiga kotorske župe sv. Tripuna koje se čuvaju u Biskupskome arhivu u Kotoru.

Časnici Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali i njihove prekomorske compagnie

Kronološkim slijedom spominjanja u izvorima prvi kotorski časnik koji je predmet našega interesa jest plemić Frano Buća (*Bucchia*), odvjetaکا obitelji o kojoj bi se – s obzirom na njezinu drevnost, značenje i ulogu – moglo napisati opsežno monografsko djelo. Osim kao istaknuti crkveni dostojanstvenici, diplomati, kulturni pregaoci i gospodarski uspješni poduzetnici Buće su se posebno istaknuli ratujući pod stijegom *Serenissime*.⁹ U XVII. i XVIII. stoljeću bilježimo ih kao zapažene mletačke časnike u svim protuosmanskim ratovima, ali i kao uspješne diplomatske posrednike između mletačkih vlasti, Osmanlija i crnogorskih plemena u zaleđu. Primjerice, u XVII. stoljeću i u prvim desetljećima XVIII. stoljeća izdvajaju se Frano Buća, diplomatski posrednik za mletačke vlasti u doba između Kandijškoga i Morejskoga rata te guvernadur Risna, koji se spominje u

⁹ O članovima obitelji Buća vidi skupni tekst Stjepana Krasića i Tatjane Radauš u *Hrvatskome biografskom leksikonu* (dalje: HBL), sv. II, Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1989., 410-412, kao i više pojedinačnih tekstova o drugim članovima obitelji u istome leksikonu na str. 412-417.

svezi s nekim tamošnjim posjedima obitelji Bujović (od 1707. do 1714. godine).¹⁰ Iz upisa u matične knjige župe sv. Tripuna u Kotoru razaznajemo da je Frano i umro u svojoj kući Risnu obnašajući dužnost guvernadura te je prenesen u Kotor i sahranjen 9. rujna 1727. godine u crkvi Gospe od Anđela.¹¹ Jerolim, otac Frana, jednoga od protagonista ovoga rada, bio je kapetan i konjanički pukovnik, guvernadur Grahova (1693.), nadzornik (*soprintendente*) bokeljskoga vojnog okružja (nakon 1699. godine) te poticatelj katoličkih misija u unutrašnjosti Balkana, a 1717. godine dodijeljen mu je čin *sargente maggiore di battaglia*.¹² Zaslugama u Kandijskome i Morejskome ratu (posebice pri opsadi i zauzimanju Sinja, područja oko rijeke Neretve, Herceg Novoga i Ulcinja) Jerolim je – stjecanjem posjeda u Radučiću (selo u okolici Knina) u vrijeme generalnoga providura Vincenza Vendramina (1708. – 1711.) te u okolici Risna i Herceg Novoga (u vrijeme generalnoga providura Alvisea Moceniga, 1717. – 1720. godine) – znatno proširio obiteljske posjede.¹³ Suprotno navodima iz literature (prema kojima je Jerolim umro 1723. godine) u kotorskim je matičnim knjigama njegova smrt zabilježena 10. ožujka 1722. godine kada je lijes s njegovim tijelom dopremljen iz Padove, a sahranjen je u crkvi sv. Klare.¹⁴ U drugoj polovici XVIII. stoljeća vojnim djelovanjem u službi Mletačke Republike istaknuo se još jedan Frano Buća. On se kao zapovjednik pukovnije spominje od 1757. do 1776. godine i to u činu pukovnika od 1757. godine, dok se od 1762. navodi kao *sargente maggiore di battaglia e soprintendente alla cavalleria*.¹⁵

Nisu nam, na osnovi postojećih spoznaja, poznati detaljniji podaci o životnome putu časnika Frana Buće, djelatnome u mletačkoj vojsci početkom XVIII. stoljeća. Frano se bilježi i u nekoliko upisa u kotorskim matičnim knjigama vjenčanih. Godine 1719. (29. listopada) Frano je zabilježen (uz Jerolima Buću i Bernarda Vračena) kao kum na vjenčanju Antuna Nikolina Bisantija i Katarine Buća, kćeri

¹⁰ Stanojević, *Jugoslavenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI-XVIII vijeka*. Beograd: Istorijski institut, 1970., 318, 320, 325-326; *Istorija Crne Gore*, sv. III/1, Titograd: Istorijski institut Crne Gore – Pobjeda, 1975., 172; HBL, sv. II, 411 (tekst: Stjepan Krasić i Tatjana Radauš); Čoralić, *Iz prošlosti Boke: Odabrane teme*. Samobor: Meridijani, 2007., 36; Miloš Milošević, *Pomorski trgovci, ratnici i meceni: Studije o Boki Kotorskoj XV-XIX stoljeća*. Beograd – Podgorica: Equilibrium – CID, 2003., 61, 342-344.

¹¹ Biskupski arhiv u Kotoru (dalje: BAK), Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga umrlih I (1643. – 1731.). Iz iste matice saznajemo i da je njegova supruga Marija umrla 7. X. 1725. godine u šezdesetoj godini te je također pokopana u crkvi Gospe od Anđela.

¹² Državni arhiv u Zadru (dalje: DAZd), Spisi generalnih providura: Alvise Mocenigo (1717. – 1720.), sv. III, kut. 87, fol. 2'-3, 20. III. 1717.; Slavo Mijušković, „Zane Grbičić u istorijskim izvorima”, *Istorijski zapisi*, 14 (1960), 2: 243; HBL, sv. II, 411; Čoralić, *Iz prošlosti Boke*, 36.

¹³ U vrijeme generalnoga providura Marca Antonija Diedo (1721. – 1723.) i sâm je Frano Buća stekao investiturom zemlje te mlinove i kuću u okolici Herceg Novoga. Vidi: DAZd, *Indice dell'Investite dei Fondi pubblici fatte dalli Provveditori Generali ex Veneti in Dalmazia ed Albania*, I., fol. 96-96'.

¹⁴ BAK, Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga umrlih I (1643. – 1731.).

¹⁵ ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 807. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Francesco Bucchia, b. 782-786 (1757. – 1776.).

pokojnoga Matije.¹⁶ Zabilježen je i navod o Franovom vjenčanju. Godine 1723. (26. rujna) oženio je (u Herceg Novome) Marijetu Burović, kći contea Ivana Burovića, a zajedno su imali kćeri Perinu (rođena 1726. godine), Franju (rođena 1729. godine) i Luciju (rođena 1732. godine) te sina Antuna Ettorea Ferdinanda (rođenoga 1727. godine).¹⁷

Franjo Buća bilježi se u spisima mletačke državne magistrature *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli* prvotno kao kapetan – zapovjednik čete dje-latne u pukovniji hrvatskih konjanika (*Cavalleria Croati*). Glavni zapovjednik te pukovnije bio je šibenski plemić – *colonnello* Nikola Divnić.¹⁸ Za ljudstvo čete kapetana Frana Buće raspoložemo s tri popisa (dva iz 1716. godine i jedan iz 1717. godine).¹⁹ Prvi popis, u kojemu bilježimo četvorku kotorskoga plemića Buće, nastao je u Mlecima 6. lipnja 1716. godine.²⁰ Tada je njegova četa brojala 37 ljudi. Kao časnici i dočasnici bilježe se – uz samoga kapetana Buću – natporučnik (*tenente colonnello*) Ivan Matija Zupčić, kornet (*cornetta*) Milutin Zubović iz Popova, kaplari (*caporal*) Ivan Marchalla i Vuko Radošević iz Herceg Novoga kao i trubač (*trombetta*) Josip Panada, kurir (*forier*) Michael Trendin iz Trenta, vodnici (*marescalo*) Gaetano Venturin i Frano Bečić te sedlar (*seller*) Ioannes Urbis iz Češke (*Boemo*). Od 37 časnika i vojnika trojica su prekrížena te je vjerojatno riječ o prijelazu u drugu postrojbu, ali je moguće da je riječ i(ili) o dezertiranju ili o smrti vojnika.²¹ Iste je godine naknadno dopisano još 14 vojnika prispjelih u Bućinu

¹⁶ BAK, Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga vjenčanih II (1697. – 1824.), 29. X. 1719.

¹⁷ BAK, Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga vjenčanih II (1697. – 1824.), 26. IX. 1723.; Matična knjiga krštenih IV (1724. – 1775.), 21. VI. 1726., 10. IX. 1727., 3. V. 1729., 28. VIII. 1732.

¹⁸ Nikola Divnić (Šibenik, 1654. – Caldiero, Italija, 1734.), sin je mletačkoga časnika (Kandijski rat) i povjesnika Danijela. Isprva je kapetan šibenskoga okružja. Početkom Morejskoga rata imenovan je guvernerom Skradina, a 1685. godine postaje zapovjednik na mletačko-osmanskoj granici u Dalmaciji. Godine 1690. imenovan je konjaničkim kapetanom. Čin bojnika stječe 1703., a konjaničkoga pukovnika 1707. godine. Investiturom je stekao zemljišne posjede u okolici Skradina. Vojničku karijeru okončao je djelujući na mletačkim stečevinama u Venetu. Usporedi: Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, *Der Adel des Königreichs Dalmatien*. Nürnberg: Verlag Von Bauer und Raspe, 1873. (pretisak: Zagreb: Golden marketing, 1995.), 105; Federico Antonio Galvani, *Il Re d'armi di Sebenico con illustrazioni*, sv. I., Venezia: Prem. stab. P. Naratovich, 1885., 89; Vincenzo Miagostovich, „La Famiglia de Difnico”, *Il nuovo cronista di Sebenico*, 3 (1895): 86-89; Krsto Stošić, *Galerija uglednih Šibenčana*. Šibenik: Tiskara „Kačić”, 1936., 22; HBL, sv. III, Zagreb, 1993., 415-416 (tekst: L. Čoralčić i T. Radauš). O Nikoli Divniću i njegovoj pukovniji L. Čoralčić napisala je rad „Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (*Cavalleria Croati*)”, predano u časopis *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* za 2012. godinu.

¹⁹ Godine 1716. pukovnija Nikole Divnića brojala je 12 četa. Njima su zapovijedali: pukovnik Nikola Divnić, bojnik/nadnarednik Jerolim Cavaletti, kapetan Jakov Nikolić, natporučnik Antun Mišić, natporučnik Ivan Antun Longo, kapetan Petar Tartaglia, natporučnik Šimun Nassi, kapetan Krsto Fanfogna, kapetan Pavao Posedarski, kapetan Ivan Petar Posedarski, kapetan Stojan Mitrović i kapetan Frano Buća (ASV, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 807. *Cavalleria Croati*. *Ruoli delle Compagnie del Reggimento Difnico Nicolò*).

²⁰ ASV, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 807. *Cavalleria Croati*. *Ruoli delle Compagnie del Reggimento Difnico Nicolò: Compagnia Croati a cavallo del Capitan Francesco Bucchia*, 6. VI. 1716., Venezia.

²¹ S popisa su naknadno prekríženi obični vojnici: Petar Salčić, Mijo Kovačević iz Popova i Marko Gama iz Albanije.

četu nakon popisa 6. lipnja 1716. godine, a kao jedini dočasnik bilježi se kornet u pričuvu (*cornetta riformato*) Marković (osobno ime i podrijetlo nisu navedeni). U sklopu popisa časnika i vojnika navedene su i njihove plaće. Tako saznajemo da je kapetan dobivao četrdeset dukata mjesečno, poručniku je pripadalo 24 dukata, a kornetu dvadeset. Kaplari i drugi dužnosnici u četi, kao i obični vojnici, mjesečno su dobivali po deset dukata.

Compagnia Francesco Bucchia ponovno je popisana za manje od mjesec dana (1. srpnja 1716. godine) i tada je bila stacionirana u Zadru.²² Prema osnovnome popisu (bez naknadnih upisa) brojila je ukupno 39 ljudi, od čega su dočasničku službu obnašali (uz kapetana Buću) vodnik Frano Bečić, kaplar Milutin Zubović i – kao zaslužnik bez posebnoga čina (*benemerito*) – zadarski plemić Frano Begna. I ovom su prigodom tri osobe naknadno prekrížene (sedlar Ivan Urbis iz Češke te vojnici Stipan Lazarović iz Hvara i Mijo Radanović iz Zadra), a tijekom iduće godine četi je pridodano još 11 vojnika.²³

Godine 1717. načinjen je novi popis četa u pukovnji Nikole Divnić. Divnićeva pukovnija tada je brojila 11 četa kojima su zapovijedali sâm pukovnik, natporučnik Frano Carrara, kapetan Ivan Petar Posedarski, kapetan Petar Tartaglia, kapetan Jakov Nikolić, bojnik/nadnarednik Frano Grassi,²⁴ natporučnik Jerolim Cavaletti, natporučnik Antun Mišić, kapetan Antun Fenzi, bojnik Frano Begna i kapetan Frano Buća.²⁵ U ovome popisu sadržani su i podaci o četi kojom je zapovijedao Frano Buća. Popis je načinjen u Mlecima dana 22. travnja 1717. godine.²⁶ Činjenica jest da su u sva tri popisa koja smo ovdje spomenuli prisutni – uz manja odstupanja i promjene – gotovo isti vojnici i časnici. Stoga smo ovaj završni popis koji se odnosi na Frana Buću uzeli kao reprezentativni te ćemo njegov sadržaj razmotriti nešto detaljnije, a cjelovit popis objavit u prilogu na kraju ovoga rada.

Bućina konjanička četa brojila je u svome osnovnom dijelu četrdeset časnika i vojnika, od kojih je osam naknadno prekríženo. Kao (do)časnici odnosno posebno izdvojeni pripadnici čete zabilježeni su kapetan Frano Buća, poručnik Ivan

²² ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 807. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Difnico Nicolò: Compagnia Croati a cavallo del Capitan Francesco Bucchia, 1. VII. 1716., Zara.

²³ Naknadno su dopisani obični vojnici: Marko Borojević iz Medvide u Bukovici, Vicko Banis iz Posedarja, Luka Markov iz Morinja, Jovo Stojanov iz Herceg Novoga (poslije je prekríženo), Pavao Bučić iz Miljevaca (naknadno prekríženo), Tadija Zupčević iz Sinja, Antun Vuković s područja Cetine, Juraj iz Albanije, Ivan Lombardi s Krfa, Jerolim Štulić iz Istre i Matija Novelaić iz Istre.

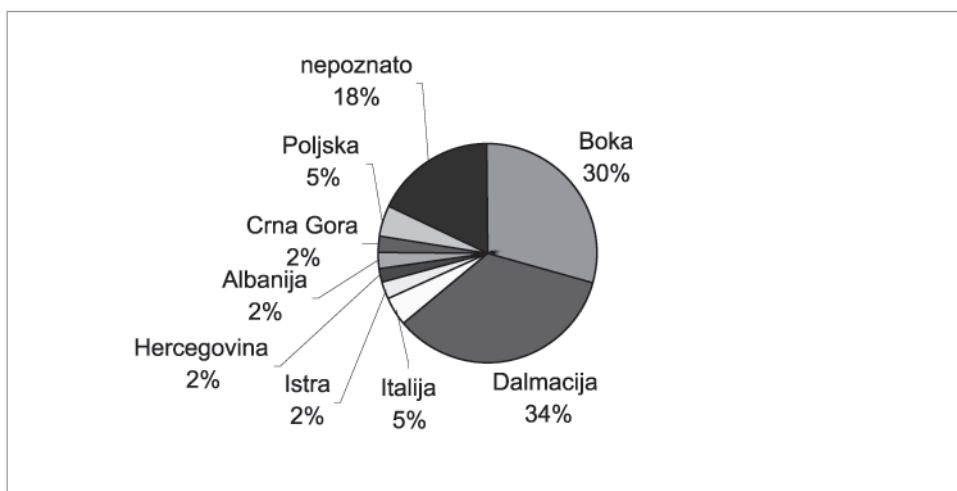
²⁴ Čin nadnarednika (*sargente maggiore*) nije u XVIII. stoljeću dočasnički čin, kako bi to govorio taj naziv. Čin *sargente maggiore* odgovarao bi (u većoj mjeri) činu današnjega bojnika. Riječ je o časniku koji se može smatrati jednim od najbližih pukovniku, koji je (među ostalim dužnostima) imao i vojno-redarstvene ovlasti, a zapovijedao je i jednom od četa u pukovnji.

²⁵ ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 808. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Difnico Nicolò.

²⁶ ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 808. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Difnico Nicolò: Compagnia Croati a cavallo del Capitan Francesco Bucchia, 22. IV. 1717., Venezia.

Matija Zupčić, kornet Milutin Zubović, kaplari Vuko Radošević, Milutin Milosi i Marko Zalović (svi kaplari su iz Herceg Novoga), trubač Josip Panada, kurir Michael Trendin iz Trenta te zaslužni časnik Frano Begna iz Zadra. Kao i u prethodnim popisima i ovdje je uz osobno i očevo ime vojnika najčešće zabilježeno i mjesto njihova podrijetla. Na osnovi raščlambe zavičajnoga podrijetla pripadnika Bućine čete saznajemo da je pretežit broj vojnika (34 posto) dolazio iz različitih dijelova Dalmacije (ponajviše iz Sinja i Zadra, u pojedinačnim primjerima iz Klisa, Preka na otoku Ugljanu, Turnja kraj Biograda, iz Bukovice te s područja oko rijeke Cetine i Zrmanje). Oko trideset posto vojnika potjecalo je iz Boke, pri čemu prevladavaju Novljani, dočim se Kotorani te vojnici iz Morinja i Kostanjice bilježe vrlo rijetko. Udio ostalih zavičajnih područja sveden je uglavnom na pojedinačne primjere (časnici, dočasnici i vojnici iz Hercegovine, Italije, Istre, Crne Gore, Albanije i Poljske), dočim je za 18 posto pripadnika Bućine čete pobježe podrijetlo neizrečeno ili na osnovi navoda nedovoljno jasno (vidi *grafikon 1*).

Grafikon 1: Zavičajno podrijetlo vojnika i časnika u četi kapetana Frana Bućine (1717.)

Ovakav omjer – prema kojemu je (uz većinski broj Dalmatinaca) zastupljen i znatan broj časnika, dočasnika i vojnika iz raznih drugih dijelova istočnojadranske obale, ali i iz Italije i srednje Europe – uobičajen je za sve rodove mletačkih prekomorskih postrojbi bez obzira na njihov po imenu izrečen nacionalni predznak. Također, okolnost da je u ovoj četi prisutno i mnogo Bokelja lako možemo tumačiti činjenicom da je njihov zapovjednik Kotoranin, što je zasigurno pridonosilo (prilikom novačenja ili prijelaza u tu četu) njihovome pojačanom udjelu.

Naposljetku je potrebno naglasiti da je Bućina konjanička četa bila djelatna (prema popisima koji se ovdje prezentiraju) 1716. i 1717. godine, dakle u jeku trajanja takozvanoga Maloga rata (1714. – 1718.). S obzirom na znanu činjenicu o djelovanju pukovnije Nikole Divnića u borbama oko Livna, prilikom osvajanja Imotskog i u mletačkome pokušaju zauzimanja Ulcinja, možemo s velikom sigurnošću pretpostaviti da je i Bućina četa u ovim godinama bila vojno aktivna na širemu potezu mletačko-osmanske bojišnice duž istočnoga Jadrana i njegova zaleđa. Prisutnost Bućine čete u Dalmaciji, njezinome zaleđu i Crnogorskome primorju u vrijeme Maloga rata potvrđuje duždeva dukala donesena (temeljem odluke mletačkoga Senata) 11. veljače 1718. godine iz koje je razvidna važna uloga spomenutoga Frana, poglavito u borbama kod Drniša, Vrlike, Mostara i Bara. Zbog zasluga i istaknute hrabrosti istom mu je odlukom dodijeljen čin bojnika (*sargente maggiore*) te mu se nalaže da se sa svojom četom vrati iz Italije (gdje trenutno boravi na terrafermi) u Dalmaciju. Nekoliko mjeseci kasnije (26. svibnja) generalni providur proveo je odluku Senata o imenovanju te potvrdio Bućin povratak u Dalmaciju.²⁷

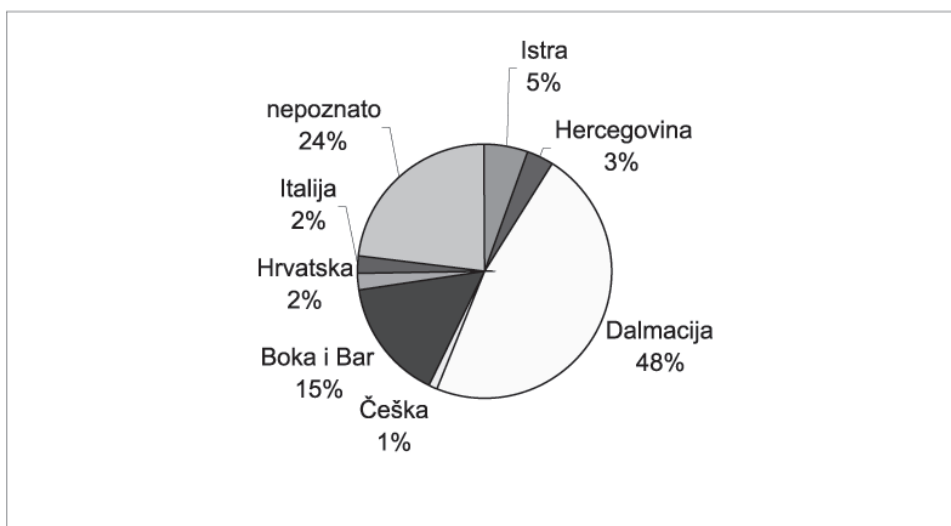
U spisima spomenute mletačke državne magistrature *Inquisitori ... pubblici ruoli* nalaze se i popisi čete kojom je Buća zapovijedao u činu bojnika. Bućina četa tada se nalazila u sklopu pukovnije hrvatskih konjanika kojom je zapovijedao Zadrarin Alvis Detrico. Riječ je o osam popisa načinjenih između 1725. i 1737. godine.²⁸ Ovom prilikom koristit ćemo i analizirati prvi i posljednji pronađeni popis – onaj od 1. srpnja 1725. (mjesto popisa nije navedeno) i 4. travnja 1737. godine načinjen u Bresciji. Bućina četa popisana 1725. godine u osnovnom je dijelu brojala 39 časnika, dočasnika i vojnika, dok je naknadno dopisano još 15 osoba.²⁹ Također, u osnovnome dijelu popisa devet vojnika naknadno je prekríženo. Časnički i dočasnički kadar čete sačinjavali su natporučnik Marko Antivari, kornet Vilares Vialović, kaplari Ivan Kućinić iz Istre i Antun Mladinić iz Omiša, vodnik Ivan Miošćević iz Češke te kadet Ivan Caralipeo iz Omiša. Među dopisanim vojnicima nalaze se i poručnik Matija Arnjaković i kurir Nikola Mladinić s Brača. Drugi promatrani popis, onaj iz 1737. godine, sačinjavaju 52 časnika, dočasnika i vojnika, a naknadno je dopisan i kaplar u pričuvi Marko Đalović. Časnički kadar iz ovoga je popisa bogatiji od prvoga. Sačinjavali su ga poručnik Filaret Đalović, kornet Vicko Divnić, kaplari Ivan Kućinić iz Istre i Nikola Đuravić iz Hrvatske, trubač Karlo Petanović iz Zadra, kurir Nikola Mladinić iz Brača, vodnik Ivan Miošćević iz Češke i sedlar Giovanni Battista Formenti iz Milana. U popisu su

²⁷ DAZd, Spisi generalnih providura, Alvis Mocenigo (1717. – 1720.), sv. III, kut. 87, fol.115.

²⁸ ASV, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 801-806. Cavalleria Croati. *Ruoli delle Compagnie del Reggimento Detrico Luigi* (1705. – 1744.).

²⁹ Naknadno su dopisani: Mijo Simić, Marko Radić, Vido Bilić, Jure Olujčić, Šimun Malešević, Ivan Sumarić, David i Petar Vukašinov, Vujin Damjanović, Šime Vitaković, Jozo Bilerić, Petar Androv, Filip Ambrošić i kurir Nikola Mladinić.

uz ime i prezime te očevo ime navedeni i podaci o matičnome podrijetlu osobe, a u velikome broju primjera donesen je i opis nekih tjelesnih značajki pojedinca – statura, boja kose, dob i naznačena boja konja. Uzevši u obzir zavičajno podrijetlo, sumarno gledajući oba popisa, pretežit broj vojnika činili su Dalmatinci (njih 48 posto) i to u znatnome broju iz Zadra (11), Šibenika (četiri), Imotskoga (četiri) i Klisa (četiri) te s manjim brojem iz Omiša, Trogira, Sinja, Vrlike, Skradina, Biograda na Moru, Kaštela i drugih mjesta. Oko petnaest posto vojnika dolazilo je s područja Boke kotorske i Bara, od čega je najviše vojnika iz Herceg Novoga (11), dok je po jedan vojnik bio iz Kotora, Grblja i Bara. Kao mjesto podrijetla navodi se i Istra (u pet slučajeva), Češka, Hrvatska (*Croazia*) i Karlovac kao prostorne odrednice sjevernih hrvatskih krajeva, a od talijanskih gradova navodi se Milano (vidi *grafikon 2*).

Grafikon 2: Zavičajno podrijetlo vojnika i časnika u četi Frana Buće (1725. i 1737.)

Kao što je već rečeno, popisi četa koje je vodio nadnarednik Buća sadržavali su i opis nekih tjelesnih značajki vojnika. Uz već obrađene i prikazane podatke popisivači su bilježili: staturu – srednji rast (*comun*), visok (*alto*), nizak (*basso*), krupan (*grande*), boju kose – smeđa odnosno kestenjasta (*castagno*), crna (*nero*), tamna (*scuro*), siva (*griso*) i dob. U Bućinoj četi prevladavali su vojnici srednje i visoke građe te smeđe i crne kose. Što se tiče starosti vojnika, prevladavala je mlađa i srednja životna dob (od ranih dvadesetih do kasnih četrdesetih godina). Zanimljiv je i podatak da su u istim četama često služili vojnici međusobno povezani rodbinskim vezama, najčešće očevi i sinovi te braća. Tako se u popisu iz 1737. godine spominju Ivan i sin mu Antun Panatović iz Šibenika, braća Vicko i Nikola Dević iz Zadra te David i Petar Vukašinov iz Herceg Novoga (popis iz

1725. godine). Naposljetku, kada je riječ o konjima, prevladavaju dorati (*baio*) i vrancani (*moro*), dok su ostale pasmine rjeđe zastupljene (*stor* – čilaš, *lear* – sivac, *saur* – riđan).

***

Sljedeća dva bokeljska časnika u mletačkoj vojnoj službi predvodila su pješačke postrojbe oltramarina (*Fanti Oltramaringi*), a riječ je o Gabrijelu Vračenu i Nikoli Paskvaliju. Obojica kapetana potomci su kotorskih plemićkih obitelji koje su u prošlosti također imale prevažnu ulogu u povijesti svoga matičnog kraja, ali i susjednih područja. Tako iz roda Vračen (*Vrakjen*, *Wrachien*, *Vrachien*) potječe niz članova koji su u kotorskoj gradskoj upravi zauzimali vodeća mjesta, stjecali najviša akademska zvanja na Sveučilištu u Padovi (osobito u XVIII. stoljeću)³⁰ te iznjedrili zasigurno jednoga od najslavnijih Bokelja XVIII. stoljeća – višedesetljetnoga pravnog savjetnika Mletačke Republike Tripuna Vračena (1692. – 1783.).³¹ Pripadnici obitelji zabilježeni su u izvorima i kao vojnici i časnici mletačkih vojnih postrojbi, primjerice Stjepan Vračen (kao pukovnik i soprintendant)³² ili kadet Tripun Vračen u četi *sargente maggiore di battaglia* Frana Buće 1768. i 1771. godine.³³ O samome kapetanu Gabrijelu Vračenu nemamo mnogo sačuvanih podataka i historiografskih spoznaja. Rodio se u Kotoru 10. rujna 1704. godine, a otac mu je bio doktor obaju prava Marin, koji je spomenutu titulu stekao 1679. godine na Sveučilištu u Padovi.³⁴ Čini se da je rano stupio u vojnu službu te se tridesetih godina (kada za Mletačku Republiku nastupa mirnodopsko razdoblje) bilježi kao jedan od zapovjednika oltramarinskih četa. U kotorskim spisima nalazimo ga u maticama vjenčanih 1731. godine kada je zabilježen kao kum na vjenčanju Mata Lukova iz Crnoga Plata i Stane Đurove iz Lastve, a 1728. krsni je kum Jakovu Petru Pavlu, sinu Marka zvanog Bratovica iz Lastve i supruge mu Stane.³⁵

³⁰ U XVIII. stoljeću doktorat obaju prava u Padovi su postigli Alvisi (1722.), Paskval (1771.) i Marin Vračen (1780.). Usporedi: Michele Pietro Ghezzi, „I Dalmati all’Università di Padova dagli atti dei gradi accademici 1601-1800”, *Atti e memorie della Società dalmata di storia patria*, 21 (1992.): 81, 124, 137.

³¹ O obitelji Vračen i nekim njezinim zaslužnim odvjetcima usporedi: Heyer von Rosenfeld, *Der Adel des Königreichs Dalmatien*, 23, 135; Stanko Škerlj, „Trifun Vračen”, *Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor*, 18 (1938): 411-421; *Proza baroka: XVII i XVIII vijek* (uredili Gracija Brajković i Miloš Milošević). Titograd: Pobjeda, 1978., 262-265; Ivo Banac – Slobodan Prosperov Novak – Branko Sbutega, *Stara književnost Boke*. Zagreb: Slon, 1993., 68-69; Pavao Butorac, *Opatija sv. Jurja kod Perasta*. Perast: Gospa od Škrpjela, 1999., 39, 47, 60, 63; Jovan J. Martinović, „Popisi plemićkih porodica Kotora za godine 1834-1842”, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru* (dalje: GPMK), 53 (2005): 142; *Statut bratovštine sv. Nikole mornara u Kotoru iz 1463. sa alegatima do 1807. godine* (priređivači Miloš Milošević i Jelena Antović), Kotor: Bokeljska mornarica Kotor, 2009., 98-100.

³² BAK, Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga vjenčanih II (1697. – 1824.), 23. XI. 1720., 8. III. 1751.

³³ ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 784. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Bucchia Francesco: Compagnia sargente maggiore di battaglia e soprintendente alla cavalleria conte Francesco Bucchia, 1. IX. 1768., Kotor, 1. IX. 1771., Zadar.

³⁴ Ghezzi, „I Dalmati all’Università di Padova”, 54.

³⁵ BAK, Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga vjenčanih II (1697. – 1824.), 5. III. 1731., Matična knjiga krštenih IV (1724. – 1775.), 20. VI. 1728.

Za povijest Kotora i Boke ne manje bila je jednako bila važna i plemićka obitelj Paskvali (*Pasquali, Pascali, Paskalić, Paskvalić*), odvjerci koje su početkom XIX. stoljeća nosili i naslov zadarskih plemića.³⁶ Kao i brojne druge bokeljske plemićke i građanske obitelji i Paskvali su dali zapažen prinos ratujući pod stijegom svetoga Marka na bojištima od Dalmacije do Levanta. Neki su od njih, poput Nikole Jakovljeva 1634. godine, imenovani kavaljerima mletačkoga viteškog reda Svetoga Marka.³⁷ Kapetan Nikola Paskvali, o kojemu je ovdje riječ, bilježi se u nekoliko zapisa kotorskih matičnih knjiga. Znamo da je 12. studenoga 1719. godine oženio *contessu* Katarinu iz Boke (prezime nije navedeno), a u razdoblju od 1720. do 1740. godine u maticama krštenih spominju se njihova djeca: sinovi Jakov Antun Marcelino (1720.), Stjepan Frano (1731.), Marko Petar Frano Pankracije (1732.), Aleksandar Ivan (1734.), Ivan Antun (1736.), Marko Petar (1739.) i Petar Frano Maria Marko (1740.) te kćeri Vicka Frana Romana (1726.), Marija Antonija (1727.) i Frana Pavla (1728.).³⁸ Također, 1736. godine kapetan Nikola pokojnoga Antuna Paskvalija zabilježen je kao kum na vjenčanju Vicka Petrova Zmajevića i Marije Kunzulić iz Kotora.³⁹

Prekomorske pješačke jedinice kojima su zapovijedali Gabrijel Vraćen i Nikola Paskvali popisane su istoga dana (1. srpnja 1734. godine), a njihove su se *compagnie* nalazile u sastavu pukovnije Spalato kojom je zapovijedao pukovnik Franjo

³⁶ O obitelji Paskvali i nekim njezinim članovima vidi: Šime Ljubić, *Dizionario biografico degli uomini illustri della Dalmazia*. Vienna-Zara: Rod. Lechner librajo dell'I. r. Università – Battara e Abelich libraj, 1856., 238-240; Heyer von Rosenfeld, *Der Adel des Königreichs Dalmatien*, 17, 69, 123; Jovan Radonić, *Rimska kurija i južnoslovenske zemlje od XVI do XIX veka*. Beograd: SANU (posebna izdanja, sv. CLV), 1950., 38-39, 180, 183-185, 297-298, 300, 337-339, 343; Martinović, „Prilozi proučavanju genealogije i heraldike znamenitih vlasteoskih rodova u Kotoru prve polovine XIV vijeka”, *GPMK*, 12 (1964): 60-62; Ghezgo, „I Dalmati all'Università di Padova”, 37, 45, 47, 79, 100, 106, 133; Banac – Prosperov Novak – Sbutega, *Stara književnost Boke*, 13-22; Butorac, *Razvitak i ustroj peraške općine*. Perast: Gospa od Škrpjela, 1998.; Isti, *Kotor za samovlade (1355.-1420.)*. Perast: Gospa od Škrpjela, 1999., 46, 65-66, 105; Isti, *Kulturna povijest grada Perasta*. Perast: Gospa od Škrpjela, 1999.; Čoralić, *Hrvati u procesima mletačke inkvizicije*. Zagreb: Hrvatski institut za povijest – Dom i svijet, 2001., 102-103, 123-131, 144-145; Milošević, *Pomorski trgovci, ratnici i mecene*; Ivo Stjepčević, *Arhivska istraživanja Boke kotorske*. Perast: Gospa od Škrpjela, 2003., 66; Risto Kovijanić – Stjepčević, *Kulturni život staroga Kotora (XIV-XVIII vijek)*. Perast: Gospa od Škrpjela, 2003., 39-40, 49-50, 61-62, 74, 83, 204, 226-227; Martinović, „Popis plemićkih porodica Kotora za godine 1834.-1842.”, 141.-142; *Statut bratovštine sv. Nikole mornara u Kotoru iz 1463. sa alegatima do 1807. godine*, 38, 40, 67, 72-73, 100.

³⁷ Čoralić, „Kotorski plemići Nikola Paskvali i Bartul Pima – kavaljeri Svetoga Marka (1634.)”, *Istorijski zapisi*, 1-4 (2006): 75-84. U XVII. i XVIII. stoljeću u mletačkoj se vojnoj službi ističu Frano Paskvali (kapetan kotorskoga okruga 1719. godine), Bernardin, kapetan Tripun Paskvali (umro 27. VII. 1782. godine), dok se tridesetih godina XVIII. stoljeća spominje kapetan Giacinto Frano Paskvali.

³⁸ BAK, Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga vjenčanih II (1697. – 1824.), 12. XI. 1719.; Matična knjiga krštenih II (1662. – 1701.), III (1724. – 1773.), 26. X. 1720., 22. VI. 1726., 15. VI. 1727., 16. X. 1728., 13. III. 1731., 10. VI. 1732., 17. VII. 1734., 24. VII. 1736., 30. VI. 1739., 21. VII. 1740. Važno je napomenuti da je pri krštenju Nikolina sina Stjepana Frana kuma bila Marijeta Buća, supruga bojnika Frana.

³⁹ BAK, Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga vjenčanih II (1697. – 1824.), 2. VI. 1736.

Jura (Jurà).⁴⁰ Naime, nešto ranije, u svibnju 1734. godine, donesena je odredba o formiranju tri čete kojima se trebala popuniti rečena pukovnija. Jedna od tih četa dodijeljena je kotorskome plemiću Nikoli Paskvaliju *di famiglia molto benemerita* uz plaću od dvadeset dukata mjesečno te sve ovlasti koje i inače imaju časnici toga ranga (*capitani della nazione di milizia regolata*).⁴¹ Nekoliko mjeseci kasnije – odredbom generalnoga providura – druga od tri spomenute čete dodijeljena je Gabrijelu, najmlađemu sinu Marina Vračena. Tom je četom isprva zapovijedao kapetan Nikola Klačević (u nekim dokumentima naveden i kao *Chezevich*), ali ju je zbog starosti potonjega preuzeo Gabrijel Vračen.⁴² Za četvu kapetana Vračena izrijekom se navodi da je trenutno stacionirana (te tako i popisana) u Zadru. Četu kotorskoga plemića i kapetana činili su, kako je izrijekom navedeno, vojnici iz Herceg Novoga pridruženi pukovnji Spalato prema odredbi generalnoga providura Dalmacije Zorzija Grimanija.⁴³ Prema osnovnome popisu načinjenome 1734. godine četa je brojila pedeset ljudi, a u časničkom/dočasničkom kadru bilježe se kapetan Vračen, narednik Pavao Ognjenov, zastavnik Ivan Petrović te kaplari Vujoš Pavličević, Marko Savović i Jovo Nikov. Od pedeset pripadnika čete 17 ih je naknadno prekriženo (15 vojnika i dva časnika). Za brojne časnike i vojnike navodi se osobno i očevo ime te – umjesto prezimena – izvedenica od očeva imena (npr. Ostoja Savin – Sava, Petar Milov – Milo, Simo Damjanov – Damjan i drugi). Prezimena nisu često zabilježena (bilježe se, primjerice, prezimena Čulinović, Mandić, Milanović, Petrović, Rubanović, Savović, Vladović, Zanetović i druga), a zavičajno podrijetlo pripadnika ove *compagnije* nije navedeno iz jednostavnoga razloga jer je u samome naslovnom opisu čete spomenuto kako je riječ o vojnicima iz Herceg Novoga.

Umanjena tijekom 1734. godine za sedamnaest vojnika Vračenova četa u 1735. godini popunjavana je novim ljudstvom. Tako su 30. travnja te godine dopisani kaplar Risto Rašković i još četiri vojnika, a 22. rujna iste godine upisan je bubnjar Juro Nikov te još devetorica vojnika.

Četa kapetana Nikole Paskvalija nalazila se, kao što je već ranije rečeno, u sastavu iste pukovnije Spalato. Popisana je istoga dana kada i Vračenova jedinica, a za nje-

⁴⁰ Iz obitelji Jura poteklo je u XVII. i XVIII. stoljeću nekoliko časnika u mletačkoj vojsci djelatnih duž dalmatinske obale. Tako se uz već spomenutoga Franju (koji se 1717. spominje kao pukovnik na sinjskome području), spominju soprintendant Šimun (1673.) i pukovnici Ivan Krsto (1745.) i Nikola (1783.), aktivni na trogirskome području. Vidi: Šime Peričić, „Glavari i časnici Vojne krajine u Dalmaciji”, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 35 (1993): 222, 229-230.

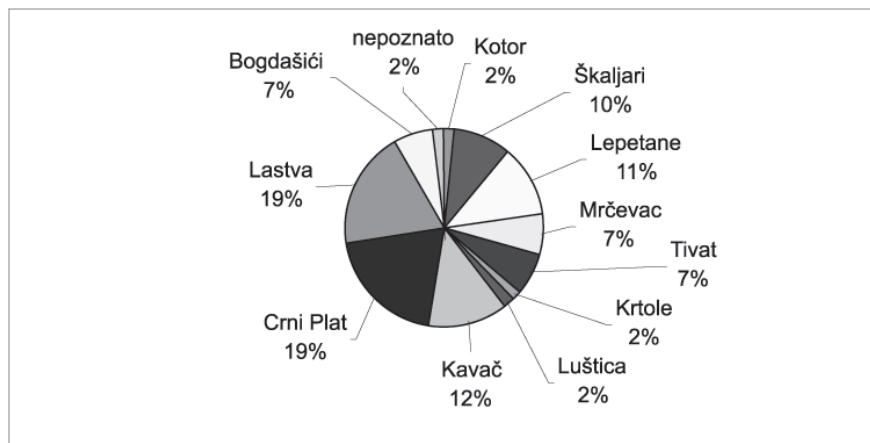
⁴¹ DAZd, Spisi generalnih providura, Zorzi Grimani (1732. – 1735.), sv. I, kut. 106, fol. 236.

⁴² DAZd, Spisi generalnih providura, Zorzi Grimani (1732. – 1735.), sv. I, kut. 106, fol. 236.

⁴³ ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 703. Oltramaringi. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Spalato, Stucanovich Trifon e Stati Gini Dimo: Compagnia fanti oltramaringi di Castel Nuouo del Capitan Nicolò Chezeuich successo Capitan Gabriel Vrachien, aggiunta nel Reggimento di Spalato, 1. VII. 1734., Zara.

zine pripadnike izrijekom je navedeno kako potječu s kotorskoga područja.⁴⁴ U osnovnome popisu iz 1734. godine zabilježeno je sedam časnika i dočasnika⁴⁵ te 43 vojnika (ukupno pedeset ljudi). I u ovome primjeru sustav bilježenja osoba sličan je prethodnome. Ovdje u još većoj mjeri izostaju prezimena, a zamjenjuje ih očevo ime i izvedenica koja po njemu nastaje (npr. Stiepo Markov – Marko, Luka Nikov – Niko, Vid Đurov – Đuro, Marko Perov – Pero i tako dalje). Od ukupno pedeset upisanih naknadno su prekrížena tri dočasnika (narednik Tripo Mihov iz Škaljara te kaplari Stiepo Vukov iz Kavča i Đuro Ivov iz Crnoga Plata) te 12 običnih vojnika. Naknadno novačenje novih vojnika obavljeno je 1735. godine. Dana 17. travnja upisana su još četvorica vojnika (dvojica su naknadno prekrížena), a 22. rujna iste godine četa Nikole Paskvalija osnažena je za sedam novih vojnika.

Uzimajući u obzir sveukupno ljudstvo koje je zabilježeno u Paskvalijevoj četi u razdoblju 1734. – 1735. godine, možemo – zahvaljujući sustavno vođenim podacima o mjestu podrijetla tih vojnika – utvrditi njihovu užu zavičajnu sredinu. Razvidno je da pretežit broj vojnika potječe iz naselja u blizini Kotora. Prednjače Lastva i Crni Plat s po 19 posto od ukupnoga broja vojnika i časnika, a zapaženim ih udjelom slijede vojnici iz Kavča (12 posto), Lepetana (11 posto) i Škaljara (deset posto). Nešto su manje zastupljeni vojnici iz Mrčevca, Tivta i Bogdašića (po sedam posto), dok se oni iz Kotora (samo kapetan Paskvali), Krtola i Luštice bilježe samo u pojedinačnim primjerima (po dva posto od ukupnoga broja vojnika u četi Nikole Paskvalija) (vidi *grafikon 3*).

Grafikon 3: Zavičajno podrijetlo vojnika i časnika u četi kapetana Nikole Paskvalija (1734.)

⁴⁴ ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 703. Oltramari. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Spalato, Stucanovich Trifon e Stati Gini Dimo: Reggimento di Spalato: Compagnia de fanti di Cattaro di Capitan Nicolò Pasquali, 1. VII. 1734. (mjesto popisivanja nije izrijekom navedeno).

⁴⁵ Uz kapetana Paskvalija zabilježeni su narednici Tripo Mihov iz Škaljara i Božo Nikov iz Mrčevca, zastavnik August Danielić te kaplari Stiepo Vukov iz Kavča, Kostadin Savin iz Škaljara i Đuro Ivov iz Crnog Plata.

Zaključak

Fond *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli* pohranjen u Archivio di Stato di Venezia sadrži izuzetno vrijedno gradivo za proučavanje mletačke vojske u XVIII. stoljeću i donosi pravu riznicu podataka o udjelu vojnika, časnika i postrojbi zavičajem sa širega područja istočnojadranske obale. Za ovu su prigodu odabrani popisi časnika, dočasnika i vojnika koji su činili čete trojice kotorskih plemića i mletačkih časnika – Frana Buće, Gabrijela Vračena i Nikole Paskvalija. Iako popisi koji su ovdje analizirani nisu identični s obzirom na količinu i istraživačku uporabljivost ondje sadržanih podataka, njihovo iščitavanje otkriva nam konkretna imena naoružanoga ljudstva u postrojbama kotorskih kapetana kao i njihovo uže zavičajno podrijetlo. Zasigurno da ovaj rad otkriva samo djelić iz „mora” gradiva koje se odnosi na udio Bokelja u mletačkim prekomorskim postrojbama. Stoga će sljedeća istraživanja spomenutoga mletačkog fonda bez ikakve dvojbe iznjedrili još niz zaslužnih imena mletačke i bokeljske vojne povijesti, ali i otrgnuti iz zaborava one neznane i zaboravljene obične vojnike i niže časnike bez kojih sveukupne spoznaje o ovoj problematici ne bi bile potpune.

PRIOLOG 1: Popis časnika, dočasnika i vojnika u četi kapetana Frana Buće (ASV, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 808. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Difnico Nicolò: Compagnia Croati a cavallo del Capitan Francesco Bucchia, 22. travnja 1717., Venezia)

1. Kapetan (*Capitano*): Frano Buća
  2. Poručnik (*Tenente*): Ivan Matija Zupčić – Josip
  3. Kornet (*Cornetta*): Milutin Zubović – Luka – Popovo
  4. Kaplar (*Caporal*): Vuko Radošević – Radoš – Herceg Novi
  5. Kaplar (*Caporal*): Milutin Milosi – Mitar – Herceg Novi (*prekrižen*)
  6. Kaplar (*Caporal*): Marko Zalović – Luka – Herceg Novi
  7. Trubač (*Trombetta*): Josip Panada – Krstitelj
  8. Kurir (*Forier*): Michael Trendin – Silvio – Trento
  9. Zaslužnik (*Benemerito*): Conte Frano Begna pokojnog contea Karla Begne
- Vojnici (*Soldati*):
10. Ivan Matulić – Vicko – Albanija
  11. Đuro Damjanov – Damjan – Herceg Novi
  12. Nikola Jakovljević – Crna Gora (*Monte Negro*)
  13. Nikola Dobrić – Toma – Herceg Novi
  14. Ivan Jelavić – Vid – Sinj
  15. Frane Junčić – Jure – Sinj
  16. Grgur Stitare – Stipan – Klis (*prekrižen*)
  17. Matija Puretić – Jure – Sinj
  18. Marko Božov – Božo – Kotor
  19. Jure Jurašević – Filip – Turanj
  20. Marko Panović – Pano – Zadar
  21. Juro Vuinov – Vuica – Herceg Novi
  22. Toma Mihajlov – Mihajlo – Herceg Novi
  23. Matija Marovac – Ivan – Sinj
  24. Ivan Poljak – Poljska (*Polaco*)
  25. Ivan Karanžić – Petar (*prekrižen*)
  26. Frano Kontić – Ivan Marija (*prekrižen*)
  27. Ivan Todorović – Vid – *Slevia* (*prekrižen*)
  28. Jure Segotić – Jure – Dalmacija
  29. Marko Radovan – Šime
  30. Petar Lučić – Luka – Kostanjica

31. Nikola Ljubavac – Božo – *Ragie/Rugie*
32. Gabre Popović – Morinj
33. Stipan Lugovac – Petar – *Ragie/Rugie*
34. Ante Bortolić – Bare – Preko
35. Jakov Velislavić – Pere – *Mischizze*
36. Arsen Dimitrović – Todor – Zrmanja (*prekrižen*)
37. Jovo Stojanov – Stojan – Herceg Novi (*prekrižen*)
38. Tadija Zupčević – Stipan – Sinj
39. Antun Vuković – Pavao – Cetina (*prekrižen*)
40. Jerolim Štulić – Grgur – Istra

Dopisani:

1. Šime Certić – Bukovica
2. Andrea Sacardi – Trento (*prekrižen*)
3. Vicko Konavlić – Zadar (*prekrižen*)
4. Dominik Polaco – Poljska (*Polonia*)

PRIOLOG 2: Popis časnika, dočasnika i vojnika u četi bojnika Frana Buće (ASV, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 804. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Detrico Alvise: Compagnia sargente maggiore Francesco Bucchia, 4. travnja 1737., Brescia)

1. Bojnik (*Sargente maggiore*): Frano Buća – dorat
2. Poručnik (*Tenente*): Filaret Đalović – dorat
3. Kornet (*Cornetta*): Vicko Divnić (*Difnico*) – dorat
4. Kaplar (*Caporal*): Ivan Kučinić – Toma – Istra – dorat
5. Kaplar (*Caporal*): Nikola Đuravić – Josip – Hrvatska
6. Trubač (*Trombetta*): Karlo Petanović – Ivan – Zadar – visok – smeđokos – 26 – čilaš
7. Kurir (*Forier*): Nikola Mladinić – Visio – Brač – visok – smeđokos – dorat
8. Vodnik (*Marescalco*): Ivan Miošćević – Jure – Češka – srednjega rasta – smeđokos – dorat
9. Sedlar (*Seller*): Giovanni Battista Formenti – Franco – Milano – srednjeg rasta – smeđokos – dorat

Vojnici (*Soldati*):

10. Slavich Stajetović – Rade – Herceg Novi – srednjega rasta – crnokos – dorat
11. Luka Vidović – Jerolim – Klis – visok – crnokos – 34 – dorat
12. Nicolò Chiudan – Chiuda – *Pirada* – srednjega rasta – smeđokos – 40 – vranac
13. Stipan Smoljašić – Ivan – Ražanci – srednjega rasta – crnokos – dorat
14. Lazo Mičić – Filip – Imotski – visok – smeđokos – 25 – dorat
15. Angelo Maria Coppa – Ambrosio – Milano – visok – crnokos – 40 – vranac
16. Šimun Zaranović/Saranović – Šime – Ljubač – visok – smeđokos – 25 – dorat
17. Ivan Pavić – Filip Nikola – smeđokos – 30 – dorat
18. Vido Bilić – Lovre – Sinj – nizak – smeđokos – 30 – dorat
19. Ivan Sumarić – Pave – Šibenik – visok – tamnokos – 40 – dorat
20. David Vukašinov – Vukašin – Herceg Novi – visok – crnokos – 25 – dorat
21. Petar Androv – Andro – Bar – srednjega rasta – smeđokos – 30 – dorat
22. Damjan Kovačević – Nikola – Imotski – srednjeg rasta – sivokos – 45 – vranac
23. Frano Salić – Frano – Zadar – visok – crnokos – 30 – vranac
24. Andrija Vanić – Lovro – Karlovac – srednjega rasta – sivokos – 45 – vranac
25. Bartol Karlović – Stjepan – Zadar – srednjega rasta – sivokos – 55 – dorat (*prekrižen*)
26. Matija Tomić – Vule – Zadar – srednjega rasta – smeđokos – dorat
27. Antun Panatović – Ivan – Šibenik – čilaš

28. Gaetan Radinović – vranac
29. Marko Dežović – Petar – Vrlika – srednjega rasta – smeđokos – vranac
30. Ivan Panatović – riđan
31. Vicko Dević – Marko – Zadar – vranac
32. Nikola Dević – Marko – Zadar – vranac
33. Bartol Rosanić – Matija – Zadar – vranac
34. Antun Tormančić – Ivan – Zadar – srednjega rasta – smeđokos – vranac
35. Juraj Tešević – Ivan – Grbalj – sivac
36. Marko Jovo Stanović – Jovo – Kotor – dorat
37. Ivan Gabrilo – Gabrilo – Herceg Novi – vranac
38. Ivan Boško – Boško – Herceg Novi – dorat
39. Grgo Blatajić – Petar – Herceg Novi – dorat
40. Lukrecije Bilić – Melkior – Istra – dorat
41. Vital *Sanuinsanovich* – Marko – Istra – vranac
42. Odoard Macalić – Ivan Krstitelj – Istra – vranac
43. Ivan Rajković – Rais – Imotski – dorat
44. Frane Sanuinzan – Marko – Zadar – riđan
45. Ivan Simonić – Anđelo – Šibenik – srednjega rasta – smeđokos – vranac
46. Bartol Dagezić – Dume – Istra – srednjega rasta – crnokos – dorat
47. Juraj Ajduković – sivac (*prekrižen*)
48. Jure Petrović – Jure – Trebinje – 35 – krupan – vranac (*prekrižen*)
49. Toma Sabadinović – Frane – Zadar – dorat (*prekrižen*)
50. Grgur Božin – dorat
51. Marko Milošević – Petar – Zadar – visok – smeđokos – dorat
52. Josip Ferarić – Antun – Herceg Novi – dorat

Dopisan:

1. Pričuvni kaplar (*Caporal riformato*) Marko Đalović – dorat

PRIOLOG 3: Popis časnika, dočasnika i vojnika u četi Gabrijela Vračena (ASV, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 703. Oltramaroni. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Spalato, Stucanovich Trifon e Stati Gini Dimo: Compagnia fanti oltramaroni di Castel Nuouo del Capitan Nicolò Chezeuich successo Capitan Gabriel Vrachien, aggiunta nel Reggimento di Spalato, 1. srpnja 1734., Zara.)

1. Kapetan (*Capitano*): Gabrijel Vračen
  2. Narednik (*Sargente*): Pavao Ognjenov – Ognjen
  3. Zastavnik (*Alfiere*): Ivan Petrović zvan *Chiuch*
  4. Kaplar (*Caporal*): Vujoš Pavličević – Vujoš (*prekrižen*)
  5. Kaplar (*Caporal*): Marko Savović – Mitar (*prekrižen*)
  6. Kaplar (*Caporal*): Jovo Nikov – Niko
- Vojnici (*Soldati*):
7. Toma Nikov – Niko
  8. Ivo Brajović – Ivan (*prekrižen*)
  9. Stipan Boškov – Boško (*prekrižen*)
  10. Niko *Gievich* – Petar (*prekrižen*)
  11. Simo Nikolin – Nikola (*prekrižen*)
  12. Petar Ivanov – Ivan (*prekrižen*)
  13. Tomo Milošev – Miloš
  14. Krsto Jovanov – Jovan
  15. Vasilj Gunkurović – Nikola (*prekrižen*)
  16. Đuro Mijatov – Mijat
  17. Lazo Mandić – Niko (*prekrižen*)
  18. Marko Malović – Juro
  19. Ivo Balabušić – Cvitko
  20. Petar Gudeljević – Ivan
  21. Todor Popovac – Jovan
  22. Filip Tripkov – Milutin
  23. Đuro Vladović – Jovo (*prekrižen*)
  24. Ilija *Quequich* – Vukašin (*prekrižen*)
  25. Jovo Petrov – Petar
  26. Pero Pavić – Juro
  27. Jovo Radović – Vukašin
  28. Vuko Stiepov – Stiepo
  29. Luka Tomov – Tomo
  30. Mitar Radanović – Petar
  31. Luka Čulinović – Đuro

32. Simo Berković – Stojan (*prekrižen*)
33. Todor Cipandić – Stojko
34. Mijat Radojević – Jovan
35. Danilo Boglić
36. Atanasije Posipović – Jovan
37. Pavo *Giossovich* – Jovan (*prekrižen*)
38. Đuro Milanović – Vuin
39. Maksimin Pakput – Gavriilo
40. Lazar Caparnić – Milo
41. Jerolim Zanetović – Zaneto (*prekrižen*)
42. Nikola Vukov – Vukan
43. Simo Damjanov – Damjan
44. Boško Rubanović – Petar
45. Jovo Tomov – Tomo
46. Petar Nikolin – Nikola (*prekrižen*)
47. Ostoja Savin – Sava
48. Petar Milov – Milo (*prekrižen*)
49. Sava Vukanov – Đuro (*prekrižen*)
50. *Vitis* Jovanov – Jovo

Dopisani (30. travnja 1735.):

1. Vuko Zuploča – Sava
2. Sava Pavov
3. Tomo Vukašinov
4. Ivan Petrov
5. Kaplar (*Caporal*): Risto Rašković

Dopisani (22. rujna 1735.):

1. Bubnjar (*Tamburo*): Juro Nikov
2. Josip Rošić
3. Lazar Kovopčić – Jovo
4. Petar Seglegović – Marko
5. Ivo Vučetić – Andrin
6. Ostoja *Quaglich* – Ivan
7. Matej Katinović – Vuko
8. Ivo Vukadinović – Stipan
9. Andrija Jankalović – Stipan
10. Ivan Nikolin zvan Britvazić

PRILOG 4: Popis časnika, dočasnika i vojnika u četi Nikole Paskvalija (ASV, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 703. Oltramarini. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Spalato, Stucanovich Trifon e Stati Gini Dimo: Reggimento di Spalato: Compagnia de fanti di Cattaro di Capitan Nicolò Pasquali, 1. srpnja 1734.)

1. Kapetan (*Capitano*): Nikola Paskvali
2. Narednik (*Sargente*): Tripo – Miho – Škaljari (*prekrižen*)
3. Narednik (*Sargente*): Božo Nikov – Niko – Mrčevac
4. Zastavnik (*Alfier*): August Danielić
5. Kaplar (*Caporal*): Stiepo Vukov – Vuko – Kavač (*prekrižen*)
6. Kaplar (*Caporal*): Kostadin Savin – Sava – Škaljari
7. Kaplar (*Caporal*): Đuro Ivov – Ivo – Crni Plat (*prekrižen*)

Vojnici (*Soldati*):

8. Marko Stjepanov – Stiepo – Kavač (*prekrižen*)
9. Stiepo Markov – Marko – Lastva
10. Luka Nikov – Niko – Lastva
11. Vid Đurov – Đuro – Lastva
12. Marko Perov – Pero – Lastva
13. Božo Ivov – Ivo – Tivat (*prekrižen*)
14. Vuko Tripov – Tripo – Lastva (*prekrižen*)
15. Božo Nikov – Niko – Škaljari
16. Matija Ivanov – Ivan – Lepetane
17. Grgur Pavov – Pavo – Lastva
18. Miho Božov – Božo – Škaljari
19. Matija Ivanov – Ivan – Lepetane (*prekrižen*)
20. Đuro Vidov – Vid – Lastva
21. Niko Tripov – Tripo – Mrčevac (*prekrižen*)
22. Ivo Tripov – Tripo – Tivat
23. Jovo Pavov – Pavo – Kavač
24. Vuko Mijov – Mijo – Kavač
25. Ivan Boškov – Boško – Mrčevac
26. Jovo Vukotin – Vuko – Kavač
27. Matija Pavov – Pavo – Tivat
28. Ivan Krstov – Krsto – Lastva
29. Božo Nikov – Niko – Lastva
30. Ivan Krilov – Krile – Lepetane (*prekrižen*)
31. Đuro – Vidov – Vid – Lepetane

32. Marko Nikov – Niko – Lastva (*prekrižen*)
33. Ivo Matov – Mato – Crni Plat (*prekrižen*)
34. Mato Lukov – Luka – Crni Plat
35. Grgur Tripov – Tripo – Crni Plat
36. Miho Krstov – Krsto – Crni Plat
37. Ivo Šimunov – Šimun – Crni Plat
38. Stiepo Nikov – Niko – Crni Plat
39. Miho Pavov – Niko – Crni Plat
40. Stiepo Nikov – Niko – Crni Plat
41. Stiepo Vukadinov – Vukadin – Mrčevac
42. Grgo Perov – Pero – Škaljari
43. Vuko Ivov – Ivo – Škaljari
44. Marko Perov – Pero – Lastva
45. Ivan Markov – Marko – Lastva
46. Pavo Ivov – Ivo – Kavač
47. Vicko Đuranov – Đuran – Lepetane (*prekrižen*)
48. Božo Milutinov – Milutin – Crni Plat
49. Božo Markov – Marko – Crni Plat
50. Pero Mihov – Miho – Kavač

Dopisani (17. travnja 1735.):

1. Niko Živov – Živo – Kavač
2. Juro – Krilov – Krile – Lepetane (*prekrižen*)
3. Juro Ivov – Ivo – Tivat (*prekrižen*)
4. Tripo Krilov – Krile – Lepetane

Dopisani (22. rujna 1735.):

1. Marko Ivov – Ivo – Crni Plat
2. Pero Stieпов – Stiepo – Bogdašići
3. Marko Ivanov – Ivan – Bogdašići
4. Đuriša – Stieпов – Stiepo – Bogdašići
5. Stiepo Matov – Mato – Luštica
6. Marko Marov – Maro – Bogdašići
7. Pero Jovov – Jovo – Krtole

Kotor aristocrats Frano Buća, Gabrijel Vračen and Nikola Paskvali, commanders of Venetian overseas military formations in the first half of the eighteenth century

Lovorka Čoralić
Croatian Institute of History
Opatička 10
10000 Zagreb
Croatia
E-mail: lovorka@isp.hr

Maja Katušić
Croatian Institute of History
Opatička 10
10000 Zagreb
Croatia
E-mail: mkatusic@isp.hr

Summary

Venetian State Archives (*Archivio di Stato di Venezia*) hold an archival fund named *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli* that contains rich information on the eighteenth-century military formations, officers and soldiers who originated from Eastern Adriatic. These Venetian overseas military formations were depending on the era, current war events and Venetian military-political needs stationed and active in the wider Eastern Adriatic area, in Veneto, as well as in Venetian possessions in today's Greece. This study focuses on military formations commanded by three Kotor aristocrats and Venetian military officers, Frano Buća, Gabrijel Vračen and Nikola Paskvali who were active in overseas regiments in the early eighteenth century. We analyse registers of officers and soldiers from these units and publish, in the annex, transcriptions of some of the relevant registers.

Keywords: Boka kotorska, Republic of Venice, Frano Buća, Gabrijel Vračen, Nikola Paskvali, *Fanti Oltramarini*, *Croati a cavallo*, military history, eighteenth century